

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

Gazetă ese de 2 ori: Mercurea și Duminecă, Foișor, cindu condeud ajutoriale. — Pretiu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tiere este 16 fl. v. a. pe unu anu sén 3 galbini mon. sunatioria.

Brasovu 2 Decembrie 20 Nov. 1868.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrata a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA
Transilvania.

Er' o scornitura tendentiosa a lui „K. Közlöny“.

Se duce minune de stricatiunea si nerusinarea unor omene intru alegerea armelor spre a sustiné lupta pre campulu publicitatii. Se duce minune, catu sunto de fara cuscientia, cum seduca opinionea publica a cetitorilor sei si nestiescu a falsică istoria:

Ci intru maiestri'a acesta de diosa nu credio se intréca cineva pre diuariu din Clusiu „K. K. Közlöny“. Ca diuariu acesta intru nesunti'a de a suspitiona si innegrí pre romani (si intre acestia cu desolinire pre blasianii) nu se indestulesce cu aceea, ca ne ascrie aspiratiuni si tendentie contrarie patriei si tradatorie, nu, nu se indestulesce cu a deduce lucratile nostro din motive neleale: — ci se apuca, si de cate ori numai pote, publica in colónele sale neadeveruri colosali, scornitare de ale fantasiei sale orientali si le dă cetitorilor sei că fapte istorice, pre oandu intr'ensele nu se afla nici una grauntia de adeveru.

Si apoi in desiertu se va pune cineva se rectifice opinionea sedusa prin estu feliu de scorniture, ca K. K. nu iea notitia de rectificare, — ca ce'i passa lui de adeveru, cindu scornitora si mantină i-convine mai bine spre scopurile lui?

Suntemu dedati cu aceste portari ale lui K. K. Elu (că se me restingu la Blasius) spone, ca in Blasius se spargu ferestri unguresci din ura natională; de si in Blasius nu eosiste nici unu unguru, carui se i se fia spartu vreo feresta; — elu tractéza pre studentii de aici cu bani veniti de preste Carpati si vede pre patetii scóleloru de aici mape, precum in Blasius nime nu veduse; — elu vorbesce de carti scolastice cu date falsificate, si déca i dici se arate, atunci se pune si tace că pescele, fara indoiela pentruca elu cugeta intru sene: „tréb'a e'a facutu; despretilu, ur'a si inversionares aloru nostri in contra loru va crescere si se va intarí, — si noi numai stat'a voieam“. (!)

Suntemu dedati a vedé pre K. K. cum prin scorniturele sale alarméza lumea in contra nostra. Dar' că se inderepte in favóres nostra vreo soire falsea si tendentiosa nu l'am vediotu nici una data, nici nu speramu a'lui vedé.

Acum, déca cu tóte aceste am luatu pena spre a mai descoperi una scornitura tendentiosa de ale lui Közlöny, am facutu din detorintia catra aceli cam pucini maghiari, ce nici in midlocul luptelor politice nu uita pretiul adeverului si alu dreptatii.

Éca ce dice „K. Közlöny“ dela 7 Nov.: „Principale romanu are datena a tramiște la Blasius in fiacare anu una sumă anumita spre subvențiunea profesorilor“. Apoi adauge: din ocasiunea acesta regimulu maghiaro s'a pus in atingere cu celu romanu, că pre venitoru ajutoriulu acesta se'lui tramitua prin regimulu maghiaro.

Közlöny adica descooperă publicului seu, ca profesorii dela Blasius capeta una subvențiune dela Domnitorulu Carolu si insinua, ca acésta a pana ací s'a facutu pre sub mană.

Intréga imparasirea acesta a lui K. K. este scornitura. Ca nici profesorii din Blasius in totu, nici individi singuratoe din eli nu au primitu, de candu tiene Ddieu pamentulu acestei patrie, nici una subvențiune nici dela Domnitorulu Carolu nici dela altu domnitoru seu regim. Profesorii din Blasius și platile loru suptirele si traiescă dintr'ensele,

cum potu, motandu necesula de pre una di pre alt'a, de este minune, cum i pote veni cuiva in minte a supune, ca sunta subvențiunati — Nu numai ca nu primesc subvențiune annale, daru au primitu subvențiune nici una data, nici macaru una cruciaru. Nu au primitu dela regimulu lui Bach, de si la 1854—5 era pre aci se se inchidu gimnasiulu pentru lips'a fundului necessary spre sustinerea profesorilor*). Nu au fostu ajutati cu nimicu de catra nici unulu din regimile, ce au urmatu dela 1860; ci s'au sustinutu singura numai din fundurile nostro confesionali.

De unde a potutu dara K. K. scote isto-ri'a areea despre subvențiunea tramsa pre sub mană la profesorii din Blasius? Nesmentita singura numai din reputația animei sale; de unde a scosu elu si alte istorie spre suspiciunarea si innegrirea romanilor, spre seducerea opinionei publice a maghiarilor, că fiindu eli aciștia in contra nostra se nu ne potem apropiá unii de altii, — ca apropiarea ar' poté produce contilegere, si K. K. se pare a nu dorí contilegerea si impaoarea fratișca intre romani si maghiari, pentruca atunci protectorii boieresci si cutarui diuariu, nu aru poté mai multu se jocă rôle de democratii si aru cautá se se presente in facia tieriei cu figurele loru cele cinstite de aristocrati leiti poleiti, — si cum am disu, se pare ca lui Közlöny nu i ar' veni la socotela.

Inchiaiu asecurandu pre celi, ce se interesează de adeveru, ca profesorii dela Blasius nu au primitu nici unu feliu de subvențiune, si déca ar' veni o'recari ajutoria nu s'arū ascunde cu ele din inaintea autoritatilor publice din patria.

P. S. In 1867 M. Sa D. Carolu a tramsu la Blasius una sumă de 333 fl. 33 or. v. a. spre ajutarea besericelor serice din archidiecesa Albei Ialie, din cari, precum sudu din fuitana secura, s'au impartasit pana acum 9 beseric (una lovita de fulgeru, alt'a dearsa), tóte forte serice, capetandu fiacare cate 25 florini; ér' restolu este rezervat pentru beserică din Sibiu, carea inca este in stare forte slabă.

Asia fi cugetatu, ca faptul acesta se se fia motocoșitu de K. K.; dar' e preste potentia, pentruca

a) darul acela e'a facutu la 1867 si acum scriemu 1868, — apoi Közlöny dice, ca banii au venit in estu anu.

b) Domnulu Carolu a tramsu bani numai una data; ér' K. K. dice, ca tramește in fiacare anu.

c) M. Sa Domnulu Carolu a tramsu bani acelaia pentru besericile din archidiecesa; K. K. dice, ca i au tramsu pentru profesorii din Blasius.

Deci impartasirea aceea a lui K. K. este una scornitura fara picu de fundamenta reale, scósa curatu numai din fantasi'a autorialui ei.

Blasius 17 Nov. 1868. — u.

Cestiunea naționalitatilor

in diet'a Ungariei decurge din tóte partile cu taria resoluta, nelasandu nici unu palmaru din terenulu pretensiunilor; estremitatele fara incovoare nu se potu intalni nici odata, si dupa cum se vede totu numai majoritatea cea preputinte va taiá nodulu gordicu, cu tóte, ca dep. Dobrzansky dice, ca diet'a nu e competenta a decide fara deplin'a inviore a naționalitatilor, dar' déca va a decide? —

*) In interesulu adeveruloi cauta se marturisescu, ca pre timpulu lui Bach gimnasiulu nostru cu totala predatul sub revoluțione, a fostu ajutatul din medieal statuloi cu instrumente fisice, erbariu, bucati minerali. —

Siedinti'a din 24 Nov. a dietei Ungariei e de mare importanta; pentrua in ea, — afara de intrarea si primirea deputatilor croati, slavoni si afara de rarulu incidentu, ca dep. croat Vuicanovicu salută celu d'anteiu diet'a maghiara in limb'a croata —, dar' apoi dupa acestu incidentu si dupa alegerea membrilor croati in delegație

D. dep. Elia Macelariu face la incepere urmatorul

PROIECTU DE RESOLUTIUNE.

Considerandu, ca Ungaria, Croati'a, Slavoni'a si Dalmatia, precum si marea principatu Transilvania compunu statul de sub corona St. Stefanu;

Considerandu, ca aceste tieri si enumere Transilvania si Ungaria, in poterea sanctiunei pragmatice si pe temeiul mai multor diplome si legi mai noue si mai vechi de dreptu publicu, s'a bucurat pururea de guvernamente si legatiune autonoma, separata;

Considerandu, ca intre Transilvania si cas'a domnitoria, pe temeiul sanctiunei pragmatice primeite de diet'a Transilvaniei la 1722 si inarticulate la 1744, totudéun'a a sustatu asemenea legatura, că si intre dinastia si Ungaria;

Considerandu, ca dupa unitatea de interesu intre tierile sorori Ungaria si Transilvania nu numai pentru presente, ci si in viitoru eate de lipsa si de dorit u uniune mai strinsa, decatua cea personale, basata pe sanctiunea pragmatica;

Considerandu, ca art. I de lege alu dietei din Clusiu dela anulu 1848, si déca elu n'ar fi atacabile nici din punctu de vedere formale nici materiale, nu este decisiunea unui corp representativ alu poporului; ci a unui corp feudal;

Considerandu, ca ide'a fundamentală a unei mai strinsse unioane intre aceste dône tieri sorori nu poate se jaca in decisiunea unui corp feudal, ci numai in conditiunile unei mai eficaci desvoltatii materiali si spirituali ale poporilor locuitorie int'aceste tieri;

Considerandu, ca astfelu de uniune numai atunci poate se fia salutaria si duratoria, déca la regularea ei definitiva se va tiené societela de interesele poporatunei, nu numai a uneia, ci si a celeilalte;

Considerandu, ca acésta numai asia este cu putintia, déca nu numai un'a, ci si ceealalta tiera va avea corpul seu representativ;

Considerandu, ca capacitatea de o delegare fericita a acestei cestioni nu poate compete eschisiv representantiei poporului nici uneia, nici celei alte tieri de sine singure, cînumai ambelor intre sine, de o potriva;

Considerandu, ca Transilvania nici la 1848 n'a avut, nici astazi nu are representantia a poporului;

Considerandu, ca o lege electorale necessaria pentru insintirea unui corp representativ, privindu referintele de dreptu publicu ale Transilvaniei dupa 1848, este posibile numai pe calea unei resolutioni maiestatică;

Considerandu, ca o resolutioni maiestatica de feliulu acesta, a careia indreptatire se motiviza prin neincungurabilitatea ei, nu numai nu stă in contrastu cu principiele dreptuloi naturale alu constitutiunalismului, ci este chiaru conditiunea prealabile a acestoia, si că atare cu stat'a mai multu este justificata, cu catu mai multa cuprindea ea in sine materialmente recerintele constitutionalismului;

Considerandu, ca astazi acestoru recerintie ar' respunde mai vertosu spiritulu articlului V de lege din anulu 1848 dela Posoniu;

Considerandu, ca chiamarea legatiunei nu poate fi a stă cu manile legate prin decisiunile timpului trecutu si a subordină legei interesulu poporului, prin urmare trecutului viitorialu, seq-

pula midilocului; ci chiamarea, ba chiar detorintia ei este, a aduce legi in favoarea poporului;

Dupa tota acestea considerandu, ca proiectul de lege de pe tapetul stă in directu contrastu cu cele iusirate, — casă se se pronunță prin *Resolutiune*:

Ca ea intre impregnarile planatorie, nu se apucă de desbaterea proiectului de lege propus de ministeriu in cauza uniupei intre Transilvania si Ungaria. Cu o cale casă -si dechiară dorintia, că regimul respunditoriu, cu incaviatiarea Maiestatei Sale, se midilocosă cat mai curundu conchiamarea unei diete in Transilvania pe temeinu unei legi electorale, compuse dupa principiile articolului de lege V din Positiviu dela anul 1848, si prin contielegerea ambelor diete se facă posibile regularea definitiva a acestei cestiuni.

Datu in Pest'a in anul 1868.

Ilie Macelariu m/p.
Avramu Tincu m/p.
Laz. Petcu m/p.
Ioane Tolbasiu m/p.
Ioane Balomiri m/p.
Simeone Balomiri m/p.
Adolfu Dobrzansky m/p.
Iosifu Hodosiu m/p.
Sigismundu Borlea m/p.
V. Babesiu m/p.
Fl. Varga m/p.
Ant. Mocioni m/p.
Georgiu Mocioni m/p.
Alecsandru Mocioni m/p.
Alecsandru Romanu m/p.
Andrei Medanu m/p.
Dr. Sv. Miletits m/p.
Sig. Popoviciu m/p.
Al. Wladu m/p.

La ordinea diley este cestiunea de nationalitate.

Franciscu Deák -si spera cunoscutul seu proiect de una natione pol. maghiare. —

Dr. Alecsandru **Mocioni** ie căuventul: De șă ce mi-am luat in drasnel' se asternu o contraproponere, onorat'a casa se'mi permata a o si motivă in contra teostolui dela comisiunea centrala.

Mi pare reu, ca desfăsurarea parerilor mele nu pote fi asia de scurta, că si a antevoritorului, a binemeritatului deputatu din cercu central al orasului Pest'a, — de aceea ceru stimat'a atentiu a casei.

Pana a nu intia in materia, nu potu retacă acea dorintia sincera că, pre catu de cibucuria em iaceputu diu'a de astadi, totu asia de cu bucuria si spre multiamire comuna se si finim — cu ajutorul lui Ddieu — desbaterea acestui obiectu.

Marturisescu, on. casa! ca voindu se motivezu contraproponerea mea, nu facu acăt'a fara de șresicare ingrigire, ca-ci dupa desbatere in sectiuni potu se sciu dejă, cumca prin acestu pasu alu meu facu opusetiune barbatorilor de statu statu de eminenti si de experti; — nu potu face acăt'a fara de șresicare ingrigire, candu ieu in socotintia acea despropotione ce eciște intre greutatea problemei si intre slabele mele facultati. (Se audiu!)

Cestiunea e serioasa, serioasa si de multa importantia, era consecintele ei nu se potu prevede.

Importantici acesteia i este egala acea responsabilitate mare, carea cu tota greutatea sa spasa astadi pe fiacare deputatu; — si este consciintia viua a acestei responsabilitati, carea mi fece de detorintia asternerea unei contraproponeri.

On. casa! Se voru si gasindu si de aceia — nu vreu se diciu, ca in asta casa, ci in tiéra — cari deadreptulu si neconditiun'u nega, ca ar' eciște o cestiune de nationalitate si cumca ide'a nationalitatei ar' fi sositu si preste otarele tierei nostre. Marturisescu, ca n'affu de lipsa a pasi ou arguminte in contra acestor'a, ca-ci nu mi-ar' fi cu potintia se convingu cu arguminte pre aceia, pre cari nu'i potu convinge faptele, de aceea motivarea mea o adresezu numai acelor'a, cari recunoscu ecișintia cestiuniei de nationalitate si cari prin urmare au si intenții a o deslegă.

Fiindu parlamentulu se dice infalibilu catue pentru forma, siinestratu ou potere deplina, — de aceea in deslegarea acestei cestiuni, precum si in celelalte, pote alege intre două cali, si adica

ori ca parlamentulu are de cugetu a deslegă cestiunea pre bas'a dreptatei,
ori ca abstragandu dela dreptate, vre se o deslege numai — nu voiu dice: dupa volnicia, — dupa otarirea majoritathei purcăsa din vointia ei libera. (Strigari: Dóra n'o va deslegă dupa voi'a minoritathei? !)

Casulu de in urma nu-mi este iertatul selu presupuntu despre camer'a representativa, si nici lu voiu presupune; ca-ci in acestu casu ar' fi de prisosu orice discusiune, de șra ce volnici'a este nemarginita, in tocma poterii imaginatore a omului, si asia e indaru a luptă ou arguminte contra ei.

Drepta aceea voiu se credu, cumca onorat'a casa vre se deslege cestiunea pretensiunilor nationali p/sa bas'a dreptatei, intre marginile intregitati politice si teritoriale ticei. Fiindu asia, deslegarea cestiunei depinde — in parerea mea — dela trei conditiuni principali.

Dreptulu, este pururea esfintia esentiei pretensiunilor, pentru cari eciște acela drepta; de aceea la deslegarea acestei cestiuni conditiunea prima — in parerea mea — este: că se aducem la evidența, cari sunt pretensiunile in-dreptatite ce isvorescu din esentia ideii de nationalitate?

A dou'a conditiune principala la deslegarea cestiunei este aceea, că (oricare ar' fi convingerea nostra in asta privintia, ori cari ar' fi pretensiunile in-dreptatite) se premitemu, ca aceste pretensiuni suntu la o natione totu asia de naturali că si la alt'a; avendu natura egală, naturalmente pretindu si suntu egalu in facia legei, si astfelu se le recunoscem principiul egalitatēi.

A trei'a conditiune este conformitatea popului. Asia trebue se otarim acă, că principiile odata primite se nu remana o salută numai pre chartia, ci se devina fapta pre catu numai se pote cu privire la relatiunile etnografice ale patriciilor nostre.

Avemu insințea nostra dăue proiecte, vren se diciu trei. Aceste trei proiecte diferescu intre sine asia de tare in privintia bazei, direcțiunii si scopului, principiile cuprinse in ele suntu statu de contrarie, in catu eu nu vedu in densele decat u numai una punctu de convenire, numai intr'unu punctu se intalnescu, si acesta este intregitatea teritoriala si politica.

Că se me precepeli mai bine, astu de lipsa a premite cumoa, conformu conditiunilor ce le-am pomenit, eu la acestu obiectu facu destinare intre principiile fundamentali si principiile de conformitate. Aceste din urma se potu aplică in desclinate moduri, fara se vina in contradicere cu egal'a in-dreptatire a nationalitatilor. Acăt'a o spusu din capulu locului pentru că se nu fiu silitu la repetiri in decursul vorbirei mele.

Sentiu de nationalitate este asia de vecchiu că si nationile, era acestea a buna séma voru si atatu de vechi că si insusi genul omeneșeu. Noux este numai ideia de nationalitate. De vomu invrednică de atentiu acele batalii si revolutiuni, alu caror'a teatru fu Europă, desclinita dela dieceniu alu treile alu secolului acestuia; — de vomu consideră misoamintele ce se petrecuta in Grecia, Belgia, Muntenia si Moldova, Polonia, Rusia, Prusia si Germania, Scandinavia, Schleswig si Holstein, remanendo aici in patria nostra: nu se pote ce nu prece pem, cumoa acestea misoamintele totu nu suntu alta decat u altu punctu de convenire, numai intr'unu punctu se intalnescu, si acesta este intregitatea teritoriala si politica.

Fia ori catu de diferitorie singuratecele scene in acesta drama a strafomarei generali, fia ori catu de contraria in fondulu si in directiunea si in scopulu ce caracterisează singuratecele faze: espiritu a cotidianu ni o spuse, ca poporele Europei de cate ori visiua se ajunga acum pre bas'a dreptul istoric acum pre bas'a dreptula naturalu, ici cu midiloca legali colé cu midiloca revolutiunarie, acum sub numirea de constitutionalismu, apoi in alianța cu poterea absoluta, candu prin egala in-dreptatire si alta data prin nedependintia si suprematia, — purure ideia nationalitatei le-a imboldit, dorintia de a-si ascură ecișintia si desvoltarea individualitatii nationale.

Acăt'a este ideia fundamentala a fiacarui miscamente, acăt'a este ideia fundamentala a tuturor miscamintelor cate se petrecu astadi in Europa.

(Va urmă.)

Desbaterea generala asupra legei nationalitatilor se fini in 29, priminduse propunerea lui Deák de base la pertractarea speciale. Proiectul contine, ca in Ungaria există numai una natione politica si acăta e natione maghiara una si nedespărta si limb'a statului, precum si a dietei, este eschisiv cea maghiara; dar' a croatilor?

Croatii Suhaj, c. Pejacevics, Zuvics si Bedekovics intrara in delegatiune totu in 24 si fura salutati de presedintele esprimendusi bucuria, ca acum tota provincie de sub corona maghiara se asta representata in delegatiune.

? Eduardu Zaedényi face intercaliune cstra ministeriulu de resbelu in intielesu, ca dupa ce cele urmate in desbaterile pentru inarmare se esplosa in sensu resbelicu, er' de alta parte guvernul Principatelor dunarene sub pretestu, ca monarhia austro-maghiare are intentiuni a face cuceriri in Orientu, se armăza din ce in ce mai tare, acitându ora in foile oficiale, intrăba, ca ce pasi se an facutu pentru a paraliza aceste neintintie amenintiatorie de pace si ce pusestiune va luă guvernul la intemplari eventuali.

In siedintă din 26 Novembre a delegatiunei cancelariulu Beust prin br. de Orczy respunde la intercaliunea de susu, ca politica guvernului facia cu România e, a sustinere bune relatiuni si impartialitate; facia oa miscarile manifestate in urma, ministeriulu combatde ide'a, ca voiesce a procede la cucerirea Principatelor, ci reclama numai respectarea tractatelor, ou tota acestea inarmarea Principatelor si tienta locuitorilor nu mirosa a pace, fiinduca pote ave inflantia in contra relatiunilor cu Turcia: deci guvernul maghiar dimpreuna cu celelalte guverne vighinz cu atentiu, urmarindu tota miscarile din Principate. Ce privesce la periole pentru Austria din aceste miscari, apoi elu nu considera, ca ar' fi nevoia a se apucă mersi exceptiunali.

In 24 la mésa imperatresa regesca disse Meiestatesa Sa catra Schindler, că delegatu, ca situatiunea in Europa, cum sta ea astazi, e presto tota putintia, că se tienă indelungat; tim-pulu scaderiei bugetului militar trebue se sosescu catu mai curendu; er' catra Kaiserfeld disse, ca budgetul ordinariu ostisescu urgenta de lipsa, din extraordinaru inse se pote subtrage.

PROIECTU DE LEGE

despre egal'a in-dreptatire a nationalitatilor, dupa testulu comisiunei centrale.

(Capetu.)

§ 15. In casurile § ului 14 judele decideau si recursul in limb'a acusei său a recursului; escutarea (acusatorii), martorilor, oculele si alte actiuni judecatoresci statu in procedură procesuale (civila), catu si criminala, precum si in procedură sfara de proces (ne-controversa), judele le face in limb'a partitelor procesante, respective a persoanelor escutante; protocoolele pertractarilor procesuale inse le duce in limb'a aceea, care o alegu partitele procesante ou inviore reciproca dintre limbele protocolarie ale jurisdicțiunii. Dece in asta privintia nu s'er poté face invoiela, atunci judele pote duce protocoolele pertractarei in un'a dintre limbele protocolarie ale jurisdicțiunii, dar' e oblegatu a explică partitelor cuprinsulu lor (protocoolelor) deca e de lipsa si cu ajutorul unui intreprete. Totu asia e oblegata judele, a explică, respective a interpretă partitelora si documentele mai inseminate ale procesului, deca aceleia ar' fi compuse intr'o limb'a, pre care un'a său alt'a dintre partitele procesante nu o intielegu. In interesul partitei, care are a fi citata, conclusulu de citatiune se va concepe in limb'a ei materna, deca acăt'a se va poté eru cu de grab'a; altcum inse in limb'a comunei, in care locuiesc partita, care a fi citata, său in limb'a oficiala a statului. Conclusulu judecatorescu se va concepe in limb'a protocolului de pertractare, judele inse e oblegata, a anunta, respective a lui edă fiacarii partite si in limb'a, care o va dorî partit'a, in catu limb'a acăt'a e un'a dintre limbele protocolarie ale jurisdicțiunii, de care se tiene judele.

§ 16. In tota procesele, in cari legea constringe pre partite, se se reprezente prin avocat, limb'a pertractarei, a scriptelor procesuale si a resolutionilor judecatoresci si limb'a oficiala a statului. Conclusulu de oitatiune inse trebue conceputu si in limb'a materna a partitel,

care are a fi citata, asemenea si protocolele despre ascultarea martorilor si despre oculete sunta a se concepe in limb'a ascultatilor ou privire la advocatii, cari pana la publicarea acestei legi nu au dusu procese in limb'a oficiale a statului, precum si la tribunalele, cari nu se serveau de facia de limb'a oficiale a statului, se va mantine pana la regularea tribunalelor de prim'a instantia procesa din vigore.

§ 17. In casu de apelatiune, judele este indatoratu a midiloci fara de amenare ex offo traducerea in limb'a maghiara si substernerea actelor traduse deodata cu cele originale, atatu cu privire la procesu catu si la buoatile elatorate, cari serveau de base actului de acusatiune si de sperare, in catu aceste nu aru fi concepute in limb'a oficiale a statului seu nu aru fi traduse prin partite in modu autentic. Spre acestu scopu se voru sistemeaza traductorii pre spesele statului la resiedintele oficiale ale jurisdictionilor, conformu recerintielor. La publicarea resolutionilor tribunalelor apelatorie, cari au a fi concepate in limb'a oficiale a statului, judele de prim'a instantia alu procesului va procede, la dorint'a partitelor, in intiele-solu §-lui 15.

§ 18. In afacerile, cari se tienu de competitia tribunalelor cambiarie, in interesulu creditului publicu, limb'a procesului va fi limb'a oficiale a statului.

§ 19. Judecatoriele besericesci -si voru determina ele inse-le limb'a oficiale si de manipulatiune.

§ 20. La jurisdictionile si deregatoriele pentru registrele funduare, in interesulu creditului publicu inca va fi a se intrebuinta limb'a oficiale a statului; cu tota acestea, resolutionile si extrasele (ceste din urma in traducere autentica) voro fi a se administrat partitelor, la dorint'a loru, inca si in ore careva dintre limbele protocolarie ale jurisdictionei. (!!!)

§ 21. Limb'a oficiale a tribunalelor denumite prin regim este eschisiva limb's statului.

§ 22. In casu candu privatii, besericele, societatile private, institutele private pentru educatione si comunele fara de dreptu municipale, nu s'arv servicii de limb'a oficiale a statului in instantiele loru adresate regimului, va fi a se alaturat catra testoului nationalu maghiaru alu resolutionilor relative la asemenea instantie inca si una traducere in limb'a respectivei instantie.

§ 23. Determinatiunea limbei de instruc-tiune in institutele de invetiamant, iniatiile deja seu cari au a se infintat dupa recerintie de statu se tiene, in catu nici una lege nu dispune despre acesta — de agendele ministrului instructiunii publice; considerandu inse ca, din punctul de vedere alu culturii generali si alu bunastarei communi, resultatul instructiunii publice este totuodata si scopulu supremu alu statului, ministrul este indatoratu a se ingrigi, ca cetatiilor conlocitorii in masse mai mari, de orice nationalitate a patriei, se se pota cultivava in vecinetatea tienutului ce'lui locuiescu in institutele de statu si in limb'a loru materna pana atunci, pana ce se incepe instructiunea mai inalta academică.

§ 24. In institutele de invetiamant ale statului, midiloci seu mai inalte, cari exista seu se voru infintat in tienuturi unde se intrebuinta mai multe limbe decatuna, suntu a se infintat catedre de limb'a si literatura pentru fiacare dintre aceste limbe.

§ 25. Limb'a de propunere la universitatea tieri este cea maghiara; cu tota aceste, in catu nu aru exista inca, se voru fiintat catedre pentru limbele intrebuintate in tiéra si pentru literaturele loru.

Cronica esterna.

CUVENTULU DE TRONU

la deschiderea corpurilor legislative in Romani'a.

Domni Senatori!
Domni Deputati!

Aflandoume astazi in midiloulu dumneavista, celu d'anteiu simtiemntu de datoria ce se destepa in anim'a mea, ca si intr'a dvostra negresitu, este de a multiam ceriului, ca si in anulu acesta a intinsu asupra nostra binecuvantarea sa de pace si de abundantia. Intr'a-

deveru nu numai, ca am pututu esporta in acestu anu intreiu decatuna alta data, dar' rezervele ce nu s'au esportat inca suntu imense. Aceasta prosperitate a doveditua ca, deca neno-rovirile din urma au fostu unu boldu spre a ne imbarbatá ca se luptam contra lor, sorteau cea buna este si ea pentru poporele vigorose unu stimulentu puternic pentru desvoltarea activitatii nationale.

Dece, domniloru, am constatat cu fericire marea crescere a activitatii poporului romanu, imi implinesc o datoria constatandu bun'a ordine ce domnestre in tota tiéra si potu dice cu mandrie, ca nationea romana inainteza cu pasi rapedi spre a ocupá unu locu in societatea moderna, unde nationile se clasifica dupa garantii ce dan moralitate, dupa titlurile de servicii ce aduce umanitatei.

Unu incidentu numai a venitua se turbure acesta armouiosu stare de lucruri: acel'a dela Petrosiani, unde unu numar de straini, favoriti de situatiunea localitatei autoritatilor nostre, putendose intruni si trece Dunarea.

Desvoltarea tuturor ramurilor activitatii nationale cere ca si administratiunea se devie din di in di mai in reportu cu necesitatatile sociale. Ati facutu multu, domniloru, pentru acesta in sesiunea trecuta. Guvernul meu cauta la rendolu seu se aduca imbunatatirile ce'lui privescu.

Dar' spre a ajunge la acesta trebuie se tienemu de aproape in vedere starea finantieria, dela care depinde tota desvoltarea materiala a unui statu, si pentru care creditulu este adeveratulo dinamometru. In privint'a acesta constatamu cu bucurie, ca efectele publice, sporite in anulu 1867 cu 15 la suta, s'au urcatu in acestu anu inca cu 18. Astfelii obligatiunile rurali, cari la inceputul anului acestuia aveau cursu de 78, acum se compara cu 96, er' obligatiunile Oppenheim cu 84; si cum putea fi intr'altfelii, candu acum nu numai ca bugetele nostre nu se echilibraza cu unu deficitu, dar' ele lasa inca unu excedentu. Intr'adeveru, exercitiul anului 1867 s'a inchis in unu priosu de preste d'ouedieci milioane lei vechi, cu care s'a pututu acoperi deficitul anului 1866, fara se mai fiu nevoiti a recurge la unu nou imprumutu. Exercitiul anului curentu, deca nu va lasa unu priosu statu de mare, nu trebuie se uitam cate imbunatatiri s'au adus in deosebitele servitii, cate constructiuni si mai cu sema cate reparatiuni s'au facutu. Bugetele anului viitoru, ce suntu in cercetarea comisiunei dvostre, ve incredintieza, ca er' a imprumuturilor este inchisa si ca nici contribuabilitelor nu se ceru sacrificiuri noi, de si avemu cu drumurile de fera si cu organizarea armatei cheltuieli extraordinarie de anteia ordine.

Se nu uitam asemenea, ca datori'a nostra, nefindu consolidata, ea se stinge pe totu anulu prin anuitati. Vediendo catu situatiunea nostra finantieria s'a ameliorat, putem asemenea si mai securi a putut face onore angajamentelor luuate de guvernul trecutu pentru rezolvarea oestiunii monastirilor diez inchinate, fara a ave recursu la unu imprumutu, ca ci speram, domniloru, ca comunitatile din Turcia, ce suntu interesate, nu voru mai pune pedica de a primi sumele consacrate loru.

Unu lucru din cele mai esentiale, asupra caruia atraga atentia dvostra, este instructiunea publica si mai cu sema scolele primarie pentru care creda, ca sacrificiile ce aduce o tiéra nu suntu nici odata pre mari, fiinduca se platesc in urma cu interesu indoite. In privint'a acesta s'a infintata in tiéra unu numar insemnatu de scole rurale de modelu, despre care am constatat cu placere, ca producute deja fructele dorite, pentru formarea invetiatorilor, au inceputu a se deschide scole normale in districte prin laudabil'a initiativa a cetatiilor, din care se vede, ca se simte imperiosa necesitate de a grabi si a inlesni desvoltarea lumini-narei poporului.

Midilocele, ce ati datu dvostra guvernului meu, l'au pus in stare de a reparat unu mare numar de beserici ce amenintau ruin'a; cu tota acestea mai ramane inca multu de facutu in privint'a acesta, si este o datoria a tieri si a guvernului de a ingrigi ca monumentele sacre, redicate de strabunii nostrii, se se pastreze in tota splendoru loru, prin care se inalta si se insufletiesc simtiemntul moralu alu poporului si i se nobilesce anim'a.

In ceea ce remasemtu mai inapoi de soletatii civilisate, suntu midilocile de circula-

tiune. In anulu acesta potu dice, ca amu facutu pasi enormi pentru realizarea celor d'anteiu. Astfelii dar, deca legisletur'a anului acestuia n'ar fi facutu decatuna atata, totu este de ajunsu spre a'si lasa numele nestersu in analele nostre, precum si in animele romaniilor. Iut'o singura legislatura ati inregistrata tiéra cu o linia de cali ferate, care lega amendoue capitalele tieri si Roman'a intréga cu Occidente si Oriente. Ati facutu inca, prin legea ce ati votata pentru siosele, ca tota unghiurile tieri se se pota pune in relatiunile cu calile ferate.

Putem dar' fi securi, ca calile ferate nu voru fi o sarcina, care va spasa tesarul, ci din contra, dandu unu nou si putericu aveniru desvoltarei nationale, voru prospera si finantile statului. Suntu ferioita, domniloru, a fi celu d'anteiu, care se punu sub ochii dvostre resultatele stralucite ale acestor doue legi. Terase-metele dela Sucéva la Iasi si Romanu, dela Galati spre Romanu si dela Bucuresci spre Ploiesci, se luoréza cu mare activitate; pe drumul de fera, dela Giurgiu la Bucuresci, la primavera se va deschide cea d'anteia sectiune; er' la Augustu viitoru, speru, tota lini'a. Siosele nationale se voru da acum in circulatune 130 chilometre; 19 poduri de fera, 78 poduri reconstruite; er' cali judecieni s'au executat pe o lungime de 1.600 chilometre, din cari 200 chilometre s'au si petrui. Cu tota acestea n'ama intrebuintatul de catu o parte din dilele prevazute de lege pentru anulu curent.

Astfelii, domniloru, nu se va implini anulu dela promulgarea acestor doue legi, si Roman'a va realizá mai multe cali de comunicatiune de catu s'au facutu in spatiu de treidieci de ani de candu s'a trusu cea d'anteia siosea. Am visat o mare parte a tieri si am constatat insumi aceste lucrari si barbatia, arderea potu dice, ca tota poporatia tieri pune in realizarea acestor artele de vietia sociale. Romanii au dovedit u acesta ocazie, ca tutele de deosebite nature sub cari erau pusi, fura cauza de remasera pe locu si ca lasati in propriu loru initiativa si in tota independentia, nu ramanu mai diosu de celealte nationi.

Acum, domni senatori si domni deputati, ve ramane a se ocupá in sesiunea prezenta de a crea midilocile de circulatune a capitalurilor, adica institutionile de creditu, fara de cari scoti, ca societatea romana va fi totudén'a silita a suferi.

Legea inarmarei n'a pututu se dè resultate imediate si atatu de satisfactorie, ca legile calilor de comunicatiune. Pentru aplicarea ei trebuieesc create elemente constitutive si chiaru midiloce. Comptandu inse pe arderea tinerilor nostri oficieri, suntu incondintiati, ca vomu puté da in curentru o deplina satisfactione si acestor aspiratiuni nationale.

In departamentul justitiei, guvernul meu, consecinte cu promisiunea ce v'amu datu la deschiderea sesiunii in anulu trecutu, a continuat cu tota activitatea putintiosa opulu moralisarei si alu redicarei magistraturei spre a o puté pune in pozitie de a exercita o actiune salutarie asupra societati.

Tiéra a primitu cu deosebita bucuria noile curte de jurati ce'i a'ti data, si a privit in-tensele o adeverata descentralisatione in justitia.

Precum in tota ramurile, astia si in ministeriala justitiei prin reducerea personalului la strictula necesarie, s'a facutu o economia insemnata in cas'a statului.

Si acum se voru supune debaterei dvostra mai multe proiecte de legi in scopu de a ameliora si a inlesni administrarea justitiei.

In ceea ce privesce politia nostra din afara, ea este determinata prin tractatele, cari regulaza si positiunea nostra catra Inalt'a Porta si ne indatoréza a pastrá o neutralitate absoluta, in privint'a tuturor puterilor straine. Guvernul meu a cautat a observá cu scrupulositate aceste legaminte, cari suntu cea mai mare garantie pentru tiéra nostra, pastrandu in facia puterilor, semnatarii tractatului de Parisu, o atitudine cu statu mai respectosa, cu catu ea ne este inspirata prin sentimente de recuno-sciinta. Iose, afara de acesta tractate, chiaru situatiunea nostra ne impune indatoriri de bona vecinatare cu marelle staturi, de cari suntem incungurati si cu cari avemu interesulu celu mai imperiosu de a trai in bune relatiuni si de a nu le da nici unu subiectu de inquietudine; cu modulu acesta putem fi convinsi, ca ele

voru vedé cu placere inflorirea si prosperitatea statului romanu, care va ecsercita si asupra loru o inflontia bine facatoria pentru interesele loru materiale.

Déca inse relatiunile nóstre politice suntu determinate, ne remane a ne ocupá cu dinadinsulu de cele comerciale si civile, si de aceea guvernulu meu a cautat cu mai mare starninta in anul acesta se le intinda si se le determine prin conventiuni speciale. Astfel, potu astazi a ve anunciat, ca amu inchisato cu guvernulu Maiestatei Sale imperatulu Austriei si rege apostolicu al Ungariei o conventiune postală, la care ne place a crede, ca va aderá si guvernulu Maiestatei Sale imperatulu Rosiiloru si care va fi supusa la aprobarea dvóstre.

Guvernulu meu a cautat asemenea se inchis convenituni, cari se puna capetu jurisdictiunei consulare. Potu de acum a ve incunoscintia, ca guvernulu Mai. Sale imperatului Rosiiloru a avut celu d'anteiu gratiositatea de a consimti a elaborá cu guvernulu meu unu proiect de conventiune in respectulu acesta, si speru, ca in curendu acestu proiectu va deveni unu actu internaționalu.

Speru asemenea, ca si celealte puteri, secur de simtimentele nóstre de gratitudine, nu voru intardia de a ne dá si in acésta privintia o noua dovédă despre solicitudinea loru, cu care ne-a deprinsu.

Déca inse lini'a de oonduta a guvernului meu a fostu corecta, totusi ea n'a fostu crutiata de banuele. Dar' suntu incredintatu ca acum, că totudéun'a, faptele voru triumfá asupra banueleloru. Astfel nu pote fi indoieala, ca Iu. Pórtă, candu se va incredintia, ca concentrarile granicerilor si dorobantilor facute mai in tóta vár'a trecuta, ne-a costat milióne, si ca facuram a acestu sacrificiu numai pentru că, de pe marginea stanga a Dunarei, se nu'i vina nici o turburare, ea nu va mai dà cea mai mica atentiu celor, cari s'ar sili s'o faca a pune la indoieala sinceritatea guvernului meu, si va vedé cu placere sirgintiele, ce'si da natiunea romana, spre a deveni mai tare decat a fostu in trecutu.

Nu potu sfarsi mai bine, dñi senatori si dñi deputati, decat a aducunduve aminte ca, ori catu de mare ar' fi prosperitatea de astazi a Romaniei, déoa zizan'a si pasiunea s'ar incubá in midilocul dvóstra, statulu romanu va perelitá, si din contra, de veti fi uniti, celu pucoiu in cea ce privesce patria si tronulu, atunci vomu pote potoli orice amenintare s'ar ivi, si invinge orice greutati, ca-ci atunci Ddieu va binecuventá lucrarile dvóstra.

Sesiunea ordinaria a anului 1868—1869 este deschisa. —

CAROLU.

Nic. Golescu, A. I. Arionu, I. B. Brateanu, P. Donici, D. Gusti, C. Heraclide. Rom. *

Camerele Romaniei, s'au deschis in 15 Novembre prin cuvântul de tronu de susu, care lasa camereleloru tóte uile deschise, la tóte cestinile, din laintru si din afara, că se aiba si se'si afle curat'a lumina de starea lucrurilor in Romani'a, si de progresele ce s'au facutu suptu regimulu trecutu. Opozituna, care defaima politic'a trecutului si era p'aioi se midilocesa o invasiune ór' si resurectione in tiéra prin scorri de tóta man'a, are acum cale deschisa a descoperi adeverulu necarnitul, pentru ca se afla acum unu altu ministeriu, care nu pote fi tie-natoriu de parte celor trecuti.

In siedint'a camerei din 16 d. I. C. Brateanu a descooperit camerei, ca ministeriu a crediutu, ca este in interesul tierei si se depuna demisiunea in man'a Domnitorului, care a si primit'o, insarcinandu pe d. Dimitrie Ghica ou formarea cabinetului, care s'a si formatu.

Opozituna mersese pensa a amenintia cu insurectiune, facundu alusioni la tronurile perduite, pentru ca nu se respecta opositiunea. Se crede, ca cozistii ou boierii straini si au fostu datu man'a: asia ministeriu a aflatu in interesul tierei a-si da demisiunea, ca tóte, ca are maioritate statu in camera, catu si in senatul si in tóte alegerile municipali din Romani'a. —

"France" din Parisu constata, ca Austro-Ungari'a, Franci'a, Angli'a, Prusi'a si Itali'a sunt de unu cugetu, intru dejudecarea politicii min. Brateanu. —

"France" mai reportéza, cumca o corabia

americană venindu de catra Odes'a transporta o incarcatura de arme noue si 132 centenarie de munitiuni, care in 15 Novembre descarcă in portul dela Galati. —

PRUSI'A. Foile prusiane redica una a-larma infocata asupra "Cartei rosie" austro-un-gare pentru introducerea oblegatiunei de armare generale si pentru inmultirea armatei la 800 mii, dicundu, ca Beust duce o politica resbe-lica in contra Prusiei; nu le place pasagiul Cartei rosie, unde se dice, ca Austria a recomandat poterilor interesate catu mai eurund'a a resolvire a oestiunei Schleswigului de nordu, că pericolosa altfeliu pentru pace. — Cu boemii se voru incepe negotiatiuni de inviore intre cehi si germani intr'o adunare ad hoc, si constitu-tiunea austriaca se va modifica pe calea le-gale. — — —

In Florenti'a se deschisera corporile legislative. Mai multi deputati interpelara pen-tru dejustitiarea lui Monti si Tocnetti in Rom'a.

In Spani'a au inceputu unele agitatiuni in sensu republicanu a insufla ingrijire. —

INDREPTARE: In Nr. trecutu, column'a prima, colón'a a dôu'a, seriea 7, tecstu, de diosu in susu, corege in locu de Nr. 86 alu Gazetei: Nr. 87 In Nr. Gaz 88, column'a a 3 ia, colón'a a dôua, de susu in diosu, seriea 17, in locu de "conditionala", cetes: "constitutionale", si in fine adauge: Din "Romanulu", din care l'am produs. Strainii — adese in locu de a in-drepta, incurca a uneori si mai tare. —

Nr. 723/pres. 1868.

1—3

Publicatiune.

A 4-a siedint'a din a. c. a comitetului repre-sentativ alu comitatului Turdei se va tiené la 16 Decembre a. c. in opidulu Turd'a, cari -si va avé de agende mai insemnat: alegerea unui vice-comite in cer-culu de susu, a face dispusetiuniile pentru inlocuirea postului de ingineriu comitatensu, alegerea comisiunilor in caus'a contributionei, publicarea de legi si ordi-natiuni mai inalte si resolvirea mai multoru afaceri in-terne; — ceea ce li se aduce prin acesta la cunoștin-ta tuturoru acelorui membrui ai comitetului, carii nu lo-cuiescu pre teritoriul comitatului.

Turd'a in 27 Novembre 1868.

Dela comitele supremu alu comitatului Turdei.

Supremul comite:

B. Georgiu Kemény.

Nr. 1499 1868.

3—3

Escriere de concursu.

Pentru una stipendiu de 120 fl. v. a. din fundatiunea fericitului Efraimo Klein de Muntul, prin acesta pana in 15 Decembre a. c. st. n. se scrie concursu.

Pentru dobândirea acestui stipendiu potu concurá aceli teneri studenti, cari au in studia clasa generale I. cu eminentia si portare morale buna, dintre cari voro avé preferintia, celi cari suntu consangueni cu piulu fundatōre repausatu, cari in poterea literilor fundatiunale -si voro poté face studiale sale la ori si ce institute de invetiamente din tiéra, pre candu dela celi neruditii cu fundatorele se cere că se si faca cursulu loru de invetiamente eschisivu numai la institutele de invetiamen-tu din Blasius.

Cererile concursuale cu recerutele documente in-struite concurentii au de a si le sustine sub insemnatul consistoriu metropolitanu.

Blasius 9 Novembre 1868.

Consistoriu metropolitan gr. cat.
de Alb'a Iulia.

Palarii de cavaleri, pa-larii de dame, marfa de filtru (Filtz) pentru cavaleri si dame, calciuni mari de calatoria le recomanda cu pre-tiul celu mai moderat.

Iosifu Szendy,

palarariu,
strad'a Calderariloru Nr. 504, facisul cu in-tratulu in strad'a Franciscaniloru.

3—3

"TRANSILVANI'A"
banc'a generala de asecuratiune reciproca.

Banc'a generala de asecuratiune reciproca "Transilvani'a" in Sibiin, aduce prin acésta la cunoștința publica, ca dens'a va incepe cum mai curendu asecuratiunea contra focului, adica asecurarile de cladiri si mobili.

Pentru BRASIOVU, cu cerculu de activitate pen-tru intrég'a parte nordu-ostica a Transilvaniei, s'a ini-tiatu anume o

Directiune de tienutu

si s'a denumitu de reprezentanti ai ei Domnulu directore alu institutului de pensiune din Brasiov I. Ch. Miess, Domnulu controlorul alu cassei de pastrare generala A. Schwarz si Domnula comerciant C. I. Münnich.

Pana la alte dispusetiuni firm'a "DIRECTIUNE A TIENUTALA BRASIOVU" se va subsemnat prin Domnulu I. Ch. Miess că directoru si se va contrasemnat de unul dintre ceilalti doi domni.

Asemenea directiunea tienutala de mai susu plenipotentiata a primi subscriptiuni la fondulu nostru de intemeiere pre langa subscrierea unui a dintre numitii domni.

O agentura speciala a institutului nostru s'a con-crediutu Domnului comerciant Diamandi Manole din Brasiovu, carele intocma este autorisatu de a primi si subscriptiuni la fondulu de intemeiere.

Conditii de subscriptiune.

1. La subscriptiune suntu a se depune 10% ale sumei subscrise; alte dñedee procente se voru platí dupa premergerea unei insciintiari preste o luna. Solvirile mai departe voru urmá la provocarea consiliului administrativ in rate lunare de 10%.

2. La solvirea ratei anteie de 10% se da subscriptentului unu biletu interimal pe atate actioni, cate a subsemnat.

La solvirea celorulalte 20% se estradau insusi actioniile proovedute cu adeverirea platii. Solvirile mai tardie se cuietează in deosebi.

3. Déca o solvire ceruta nu se respunde, atunci decadu sumele deja platite si incéta oblegamentul im-prumutatu.

Administratur'a societatii pote atunci se emita, in locul la atari actioni, altele noue.

4. Actioniile fondului de intemeiare suna pe no-mele subscriptentului si facia cu banc'a de asecuratiune "Transilvani'a" ele au dreptulu de oblegatiuni cu prioritate.

Sumele, cari s'a platit u pe acele se privescu că unu imprumutu datu societatii, Dnpu acestu imprumutu se dau 6% interese si afara de aceea se scotu in totu anulu din totalulu venitul curatul 15%, cari se imparta apoi pe actioniile fondului de intemeiare că dividende.

5. Pana la deplin'a activare a institutului garan-tiza membrii administrationei supreme pentru siguran-ta si bun'a intrebuintare a sumelor incuse la fon-dulu de intemeiare.

Dupa activarea societatii garantéza pentru imple-nirea tuturoru oblegamintilor primite facia cu fondulu de intemeiare, societatea intréga.

6. Replatirea fondului de intemeiare se face prin sortire anuala de actioni. Tragerea de sorti se face nemidilociu dupa tienerea adunarilor generale ordinare si actioniile trase se rescumpera indata.

Cu diu'a sortirei incéta pentru actioniile trase atatu interesele, catu si dreptulu la castig.

Blanchetele de subscriptiuni, programe, dispu-setiuni transitorii cum si statutele aprobatse se capeta la susunitala directiune tienutale si agentura speciala si se imparta doritorilor gratis.

Administratur'a suprema a bancei generale de asecuratiune reciproca

"TRANSILVANI'A".

Ecsemplaria din Gazeta, lipsa Nr.ii confiscati, se afla destule. — Se pote prenumera si dela 1. Oct.

Cursurile la bursa in 1. Dec. 1868 sta asia:
Galbini imperatesci — — 5 fl. 55 cr. v.
Augsburg — — 116 , 40 ,
London — — 117 , 85 ,
Imprumutulu nationalu — 58 , 70 ,
Obligatiile metalice vechi de 5 % 60 , 25 ,
Actiile bancului — — 680 , — ,
creditiului — — 241 , 90 ,

Editiunea: Cu tipariu lui
JOANE GÖTT si fiu HENRICU.